

SISÄMINISTERIÖLLE

kirjaamo@intermin.fi
lainsaadantoyksikko_poliisiosasto@intermin.fi

SM1538151

LAUSUNTO EHDOTUKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI HENKILÖKORTTILAIKSI JA LAEIKSI ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Sisäministeriö on 21.10.2015 pyytänyt Finanssialan Keskusliiton (FK) lausuntoa yllä mainitussa asiassa.

1 Yleistä

FK pitää sisäministeriön ehdotusta tärkeänä ja toivoo esitettyjen lainmuutosten ripeää käsittelyä ja voimaansaattamista. Erityisen myönteisenä FK pitää ulkomaalaisen henkilökorttia koskevia ehdotuksia, jotka merkittävästi parantavat oleskeluluvan saaneiden, mutta vailla henkilöllisyyttä osoittavaa asiakirjaa olevien eli ns. paperittomien henkilöiden mahdollisuuksia viranomaisasiointiin, pankkipalveluihin, työllistymiseen ja täysipainoiseen kotoutumiseen. FK:n mielestä asian kuntoon saattaminen nopeasti on tärkeä osa Suomeen jäävien pakolaisten kotouttamisen onnistumista.

2 Ulkomaalaisen henkilökortti

Ehdotuksen mukaan ulkomaalaisen henkilökortin myöntäminen edellyttäisi voimassaolevaa jatkuvaa tai pysyvää oleskelulupaa, pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupaa, oleskelukorttia tai oleskeluoikeuden rekisteröintiä. Julkisuudessaakin on keskusteltu siitä, pitäisikö Suomen noudattamaa oleskelulupakäytäntöä muuttaa tilapäisten tai määräaikaisten lupien suuntaan. Jos näin tapahtuu, vaarana on, etteivät edellä kuvatut hyödyt toteudu, koska edellytykset ulkomaalaisen henkilökortin myöntämiselle eivät täyty.

FK pitää ensiarvoisen tärkeänä, että oleskelulupien ja ulkomaalaisen henkilökortin myöntöperusteet sovitetaan yhteen johdonmukaisella tavalla. Tilanteissa, joissa maassa oleskelu todennäköisesti ei jää lyhytaikaiseksi, oleskeluluvan saaneella paperittomalla henkilöllä tulisi olla mahdollisuus saada ulkomaalaisen henkilökortti.

3 Henkilökortin ottaminen haltuun

Henkilökorttilain 29 ja 30 §:ssä säädettäisiin henkilökortin ottamisesta viranomaisen haltuun. FK ehdottaa, että väärinkäyttötilanteissa oikeus henkilökortin tai muun henkilöllisyyden todentamiseen käytettävän asiakirjan tilapäiseen haltuun ottamiseen voisi olla myös muilla kuin viranomaisilla.

Finanssitoimijat kohtaavat säännöllisesti tilanteita, joissa niiden palveluita pyritään käyttämään väärällä, väärennetyllä tai anastetulla todentamisasiakirjalla (yleisimmin kotimainen ajokortti, henkilökortti tai passi). Usein tarkoituksena on pankkitilin ja verkkopankkitunnusten avaaminen identiteettivarkauden uhrin tiedoilla sekä niiden rikollinen hyödyntäminen.

Finanssialan ohella yhteiskunnan muutkin sektorit ovat yhä riippuvaisempia digitaalisista palveluista. Identiteettien aitouden ja eheyden turvaaminen ovat näiden palvelujen luotettavuuden kannalta keskeisessä asemassa. Tämän vuoksi on ensiarvoisen tärkeää, että väärin identiteettien luominen ja hyödyntäminen kyetään torjumaan mahdollisimman tehokkaasti.

FK esittääkin sisäministeriön harkittavaksi, voitaisiinko henkilökortin ja muiden edellä mainittujen todentamisasiakirjojen haltuun ottamista koskevaa sääntelyä kehittää niin, että finanssitoimijalla olisi oikeus olla luovuttamatta asiakkaalle takaisin todentamisasiakirjaa, jota se epäilee vääräksi, väärennetyksi tai anastetuksi. Haltuun otton tapahduttua asiakirja tulisi toimittaa ilman aiheetonta viivytystä poliisille jatkoselvittelyjä ja -toimenpiteitä varten.

FINANSSIALAN KESKUSLIITTO

Päivi Pelkonen